

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

מעולם, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ולא נראה זבוב בבית המטבחים, ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, כלומר שלא אירע בהן מעולם שום פסול טומאה, ושלשתן נחשבין אחד, ולא כבו גשמים אש מעצי המערכה, ולא נצחה הרוח עמוד העשן, כלומר עשן אשו של הדיוט, כענין שכתוב (ויקרא א) ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח, שאע"פ שהאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, שהרי אש של מעלה אין לה עשן, שכך אמרו במסכת יומא (כא:) חמשה דברים נאמרו באש של מערכה, רבוצה כארי, וברה כחמה, ויש בה ממש, ואוכלת לחים ויבשים, ואינה מעלה עשן. רבוצה כארי, והאמר רבי חנינא סגן הכהנים אני ראיתה רבוצה ככלב, לא קשיא כאן במקדש ראשון כאן במקדש שני. עומדים צפופים ומשתחווים רוחים, לא הזיק נחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום כשאלין בירושלים. אלו הן עשרה נסים הזכירים רבותינו ז"ל במקום אחד ביחד במסכת אבות (ה, ז), נשארו שמונה ואלו הם ט, כלים של חרס שנתבשל בהן חטאת והיו החרסים נבלעים בקרקע, מזבח העולה אשר עליו אש תמיד והיה מצופה נחשת כעובי דינר והיה מעצי שטים ולא היה הנחושת נתך ולא העץ נשרף, נרות המערכה, היה בכל נר ונר שמן כמדת חברותיה ומעולם לא נכתה אחת מהן קודם השחר, ואם הלילה היתה קצרה לא הותר מן השמן, ואם היתה ארוכה לא חסר ממנה, הנר האמצעי לא היה בו שמן אלא כמדת שאר הנרות וממנה היה מדליק לכל השאר ובה היה מסיים, לשון של זהורית היו תולין על פתחו של היכל ביום הכפורים ולערב היה מלבין, השעיר שהיה משולח לעזאזל

בהדחת הפושרים. הרותחים, אם נתן בהם האסור אין הכשרו של כלי לא במים קרים ולא בפושרין אלא ברותחים, לפי שהכלי שנתן לתוכו הדבר האסור אין פליטתו אלא כדרך בליעתו, וזהו שאמרו (ע"ז עה:) בענין אסור כלים של חמץ בפסח, דברים שנשתמש בהם על ידי צונן כגון כוסות וקיתוניות וצלוחיות מדיחם ומטבילם והן טהורים, דברים שנשתמש בהם ע"י חמין כגון יורות וקומקמוסים ומחמי חמין מגעילן ומטבילן והם טהורים, דברים שנשתמש בהם על ידי האור כגון השפודין והאסקלות מלבנן ומטבילן והם טהורים, הא למדת שאין האיסור נפלט מן הכלי אלא כדרך שנבלע בו.

ומה שאמר ישבר ולא אמר תשבר כמו שאמר תכבס, לפי שלשון שבירה ענינו שישבור הכלי שנים ושלושה שברים כדי שלא יצלח למלאכה ההיא שהיה ראוי תחלה, ואלו אמר תשבר היה מתבאר מזה לשוברו שברים קטנים יותר מדאי עד שלא יוכל אדם להשתמש באחד מחלקי השברים לשום דבר בעולם כגון (תהלים מח) תשבר אניות תרשיש, וישברו הכדים (שופטים ז), ולא בא הכתוב לומר אלא שישברנו שבירה קלה שיחבטל הכלי מתשמישו הראוי. וזהו שכתוב כל אשר בתוכו יטמא ואותו תשבורו, ולא אמר תשברו, וכמו שאמרו רז"ל (כלים ב, א) נשברו טהרו, כלומר שכבר יצא מתורת כלי ומותר להשתמש באחד מחלקיו. וכן (שמות יב) ועצם לא תשברו בו, אפילו שבירה קלה, שכן דרך בני חורין שלא להתעסק בעצמות. ודרשו רז"ל (יומא כא.) שהיו החרסים נבלעים בקרקע העזרה, שאם לא כן היתה העזרה כולה מתמלאה חרסים, והיה זה מי"ח נסים שנעשו במקדש ואלו הן, לא הפילה אשה מריח בשר הקדש

טו ב טעם

ט. נשארו שמונה ואלו הם. כלי חרס שנבלעו א'. צפוי נחושת שלא נתך ב'. עצי שיטים שלא נשרף ג'. נרות שלא נכבו ד'. נר אמצעי שבו היה מדליק ומסיים ה'. לשון של זהורית שהיה מלבין ו'. שעיר המשתלח שנשבר ז'. מערה היתה מאירה לכל חצר שבירושלים ח'. או אפשר לומר דצפוי נחושת ועצי שיטים נס חד הוה, וכן נרות ונר אמצעי חד הוה, ובמקומם יתבאר בסמוך (ברב"ח) לחם הפנים ונטיעות שלמה.

קודם שיגיע לעקרו של הר לא היה נשאר בו אפילו אבר אחד שלם.

וראיתי במדרש תנחומא בתחלת סדר ואתה תצוה, כיון שהיו מדליקין את המנורה כל חצר שבירושלים היתה משתמשת לאורה לכך נאמר (שמות כז) ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור. ומשעה שבנה שלמה בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של זהב והיו מוציאין פירות בזמניהם, כן דרשו רז"ל במסכת יומא (כא:): סוף פרק קמא. ועוד שם (כא:). לחם הפנים היה משתמר חמימותו בתוכו שמונה ימים, שנאמר (שמואל א כא) לשום לחם חם ביום הלקחו, א"ר יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים סלוקו כסדורו, שנאמר לשום לחם חם וגו', שהיו מסלקים אותו חם כשם שמסדרים אותו חם. ומקשה, ותו ליכא, והאמר לוי מקום ארון אינו מן המדה, ואמר שמואל כרובים בנס היו עומדים. ומשני, ניסי דבראי קא חשיב, ניסי דגואי לא חשיב.

ז (ח) והכהן המקריב את עולת איש. אין לפרש דוקא הכהן המקריב ולהוציא שאר הכהנים שלא יהיה להם בה חלק, כי הלשון הזה הוא כלשון הכתוב למעלה (ויקרא ו) הכהן המחטא אותה יאכלנה, אין הכונה להוציא שאר הכהנים, אבל אמר הכהן המקריב לומר כי כל הראוי להקריב יש לו חלק בעור, להוציא את הטמא שאינו ראוי להקריב שאין לו בה חלק. ומה שהוסיף הכתוב לומר אשר הקריב פירוש שכבר הקריב אותה, ובא לבאר כי כשהכתוב מזכה לכהן עור העולה זהו לאחר שנתקרב על גבי המזבח ובעליה יצאו ידי חובתן בהקרבה, אבל אם נשחטה ונמצאת טרפה או נשפך דמה ולא נזרק כראוי אין הכתוב מזכה לו העור. ורז"ל דרשו כי כל הקרבנות היו בודקין אותן קודם הקרבנות כדי

שלא יקריבו טרפה על גבי המזבח, שהיו הכהנים בודקין את הטרפה בדוקין שבעין ובשאר סימנין קודם שחיטתן, ולזה הוסיף אשר הקריב כלומר שכבר עלתה לו בחשבון קרבן.

(ט) לכהן המקריב אותה. יכול לו לבדו, ת"ל לכל בני אהרן תהיה, יכול לכלן, ת"ל לכהן המקריב אותה, הא כיצד, לבית אב של יום המקריבין אותה, כלומר אנשי משמר, שהרי הכהנים היו נחלקין לעשרים וארבעה משמרות והיו מתחלפין בכל שבת ושבת, וכמאמר יהוידע (מלכים ב יא) באי השבת עם יוצאי השבת, וכל מה שיזדמן להם מן הקרבנות בכל שבת ושבת היו חולקים אותו ביניהם בשוה. הוא שאמר הכתוב (דברים יח) חלק כחלק יאכלו. והזכיר הכתוב כל המנחות בשמותם מאפה תנור ומרחשת ומחבת, ואח"כ תזר וכלל לומר איש כאחיו, שלא יהא לזה אלא ממה שיש לזה, ואפילו מנחת הסולת בה יחלוקו, ואמר הכתוב הדין הזה במנחות וכל שכן בשאר הקרבנות שדמיהן מרובין שראוי להם לחלוק בשוה, כי שרר ההקרבה לכהנים הטהורים הנמצאים שם, שכלם הם מקריבים ביד או בצווי כי היחיד מהם או השנים והשלשה המקריבים בשליחות כולן הם עושים, ובשליחות כולן עומדים על הקרבן, כחלק היורד במלחמה וכחלק היושב על הכלים יחדיו יחלוקו (שמואל א ל), לשון הרמב"ן ז"ל.

(יא) וזאת תורת זבח השלמים. קרבן זה שני מינין, תודה ושלמים. קרבן תודה היה מביא עמו לחם מצה וחמץ והיו ארבעים חלות, עשר של מצה, ועשר של חמץ, ועשר של ריקקין, ועשר של רבוכין, וזהו שכתוב והקריב על זבח התודה חלות מצות כלולות בשמן וריקקי מצות משוחים בשמן וסולת מרבכת חלות כלולות בשמן,

טוב טעם

י. ניסי דגואי לא חשיב. והקשו והא לחם הפנים נמי ניסי דגואי הוא ומשני לחם הפנים נמי ניסי דבראי הוא דאמר ריש לקיש (תגיגה כו:): מאי דכתיב על השולחן הטהור טהור מכלל שהוא טמא, כלי עץ העשוי לנחת הוא וכל כלי עץ העשוי לנחת אינו מקבל טומאה, אלא מלמד שמגביהין אותו לעולי רגלים ואומרים להם ראו חבתכם לפני המקום שסילוקו כסידורו שנאמר (ש"א כא, ז) לשום לחם חום ביום הלקחו, ע"כ.

לפרוד אוחיות התורה צעו"ה כי ישראל ואוחיות
 התורה הנה אדוקים זה זהה בהתקצול יתקצלו
 ובהפרדס יפרדו ח"ו, לכן לע"ל צפוצם ויהפכו זדונות
 לזכיות יעשו ונוני הנחלוקה וני התורה אשר ג"כ
 כך טבעם האי לורצא ונרצנן דניא לפרלודא דתומי
 דקלח כיון דנצט נצט (תענית ד' ע"א) ונצט כונו דקחא
 דניא הכ"ל כיון דרווח רווח לכן יעשו ונוני הזדונות
 הכ"ל קהחריצו צית ה' וכנכסו ונחון לפנים יעשה
 ונונו זכיות ויהיו וניס קדושים וני התורה ויצואו
 ונפכים לחון ונוקוס ארון וזדין להשפיע ספע רצ
 טפע תורה לכל ישראל וצחצור אוחיות התורה יתחצרו
 כל ישראל ויהיו איש איש (*):

לעייב לתקו"ה טוב"ה לפ"ק

ויאמר ה' אל השטן יגער ה' צד השטן ויגער ה'
 צד הצוחר צירושלים הלל זה אוד נוולל
 ונאש (זכרי"ג). כי יש ג' צחי"נים יין סנון ש"ס שלם
 ר"ת ס'נון י"ן וניס, ויש שני וניני וניס, ה' התחחונים
 הם וניס הזדונים וצעי"ת עולים ומה לצחי" צינה יין
 הנושגור הוא יין וצעי"ה"כ נקרא השטן שהוא יוס
 סק"ד ואז עובלים לשנון העליון ולתתך עליון כשנון
 הטוב היורד על הראש, ולנועלה ומה צחי" רלון
 העליון ואין לרלון טעם אלל כך עלתה צנוחצבה
 ואין רשות לקטרג, והו יגער ה' צד השטן דייקא כי
 בהשחלצ השטן עם הו"י עולה ס'נון — ואח"כ עוד
 יגער צד יותר הצוחר צירושלים צצחירה וללון צלי
 טעם, ור"ת ירושלים יעלה ריפואה ויהעלה סליונה
 ליכל ויכתיבו ויו"ד שהי קרי ולא כתיב כ"ל ונרוח
 כי ונתחלה ה' נקרא שלם והוסיק יו"ד סלי"ס כונו
 ר"ת ליא י"קור סיצט ונייהודה — ונחזור להכ"ל כי
 הוא צוחר צלי טעם ואין רשות לקטרג הלל זה אוד
 נוולל ונאש ר"ל כי הכה"ג כבר תיקן והתודה על
 עלונו ונשפחתו ונצטו והם הנודרגות הנונו" צפי לנציס
 פן יש צכס איש או נשפחה או קצט והיינו ונא"ש
 ר"ת ונישפחה איש סיצט וננס לסוכה וניס החקדים וק"ל:

לא אירע קרי לכה"ג ציה"כ (אצות פ"ה). כ"ל לפרש
 צהיפוך ונהנוצן הפשוט כי להיות כהני צית שני איכס
 הגונים ונתנונו צר"ל כסף ע"י הנולך ועליהם נאונר
 סנות רשעים תקלורנה (יונא ט' ע"א). ואונרתי לרנח
 כי החוטר ועושה תשובה נעשה (נחט"א) ר"ת חייס
 טי'וציס אירוכיס — והכהן הנוקיס (ניע ושר"ת צכס
 אלקיו ואינו הגון לכך נעשה נושר"ת ר"ת סינות
 רשעים תקלורנה, א"כ ה"י ניחא להם אי ה"י אירע

צעלו ארוקתו צפניו נוולל גם תפלתו תועבה, ככ"ל
 לפרש זה הנוחור:

שלדי יונא אשריכס ישראל לפני וני אתם ונוהרים
 ונוי ונוטה אתכס אציכס טצטוים טנאונר חקתי
 עליכס וניס עהורים ונאונר ונקוה ישראל ה' ונה
 ונקוה ונוטה העוואיס חף הקצ"ה ונוטה ישראל. יל"ד
 דקאונר לפני וני אתם ונוהרים ונונוע הם ונוהרים
 עלנוס ונח"כ אונר וני ונוטה אתכס ונונוע הקצ"ה
 הוא הנוטה, צ' ונה הם וניס העהורים, ג' הוחר
 וניס עהורים לל ונוינו אלל וני חטאה, ד' ונייתי צ'
 קרלי, הנה כ"ל דלותן הנויס הם ע"י קהאדס
 הנוורקש צחטא הוא ננוטל לפרה הדוונה וצחכניע
 עלונו ^{21.09.2018} וחווינוות התענית הרי נפשו כעפר
 ואפר פרה ונוי הדנועות הם וניס חייס צלי ספק
 הצאים ונאפר פרה ונחונים צכלי חרס הגוף כחרס
 הנצטר וסצרי לצות, וכצר כחצתי לעיל סלריך נוולל
 ה' הכנעה צחכלית ההכנעה ונוולל ה' יגצה לצו
 צדרכי ה' כאשר הארככו לעיל, (ע"י לעיל צדרשות
 לכ"ש ונשנת אשר"י כ"ל ד"ה ואונר סלו סלו פנו דרך
 וגו') והיינו ען ארז ולוצו נוולל ונה גצוה בארז
 ונוולל ונה ספל באוצו — הן הנה וני חטאת והס
 צאים ונלדנו, חך להיות ונוצט וני חטאת קהס
 איכס וניס עהורים קהרי עכ"פ נסאר טינא
 עד סיניבול אח"כ נוולל טעכ"פ נסאר צנוונאחו
 זונן ונה לכן היות הקצ"ה ונוסייע לצעל תשובה הרי
 הוא לו כנוקוה עהרה וצרגע ההזי" וני חטאת היינו
 דנועות עין הכ"ל צחותה הרגע צעלונה הקצ"ה ונוטהו
 צנוקוה סלו. ואלוי ונפני טעכ"פ נסאר קלת רושס
 טוונאה גם אחר הטיצילה עד טיעריצ טנוסה, לכן אנו
 ונתודיס סנווך לכניסת יוס הקדוש עם הערצ השנוט
 סכהי עהורים וניד, נוולל כי וני חטאת אלו נשחנו
 לוועליותח כי הם עהורים ונוטה קרי להו וניס
 עהורים והיינו לפני וני אתם ונוהרים צצכ"י קהס
 וניס חייס ונוי ונוטה אתכס אח"כ צנוקוה עהרה
 אציכס טצטוים ונייתי אח"כ צ' קרלי ע"ד הכ"ל
 והוא ונוצן ואין להאריך:

ביחזקאל צצנין הנוקוה צצ"ח כתיב (ו"ז ח',
 ע"י יונא דף ח' ע"א) וילאו וניס ונתחת
 ונפקן הצית וכו' ונתגזרים והולכים. י"ל קזהו ונרוח
 כי האי תגרא דניא לצדקא דניא כיון דרווח רווח
 (סנהדרין ז' ע"א) והיינו עון סנאת חנס סהחריצה
 צית ה' התחילה ונצחון וה"י רווח ורווח עד-
 סכנכס לפנים לסרוף צית ה', והו גרס צעלס

ישער יוסף

כבוד חותני הה"ג מהו"ד שלמה אלכנדריו סופר שליט"א ספ"ק של אביו
 מאוד הגולה רבינו שמעון הצדוק ז"ל אבדק"ק קראקא. וע"י בקונטרסו
 שירי קודש הנקרא „שיר חוש" שיו"ל שנת תרס"ב דף ל"ב ע"א בשיר
 הנפלא שמה אחזה וכו' ובהערות כבוד חותני הה"ג שליט"א. ובשירת משה
 לח"ס שהו"ל בשנת תרס"ח הגה"ק סתר"י ג"ו ו"ל אבדק"ק סאטמאר
 בסוף הקונטרס שמספר שם סהרבור הזה ושאריו מרן בררשה אחת נגד
 המתחדשים ושראו להדרשה הזאת, ודיע אויסטערליצערן שלאכט"
 המפורסמת (וכנראה אותה הדרשה היא שדרש דרש משה בשנת תקע"א
 שנרעם בלקושי חבר בית פ' בשלת ויודפס גם לקמן, ובה הספיד את הרב
 ר' יעקב גלייווויג רב דאויסטערליץ, ולא נזכר המאמר הזה כלל). ובחוט
 המשולש החדש שיו"ל שנת תרס"ח דף מ"ה ע"א ספס"ד את הנורא
 הגי"ל לדרש שדרש מרן בשנת תקצ"ג שמשיל המשל המפורסם ע"ד
 החירות, והנה דרוש זה המוזכר שם מונה לפנינו בכי"ק להי מבת תקצ"ג
 ויודפס א"י לקמן בדרושי ח' (מבת) וגם שם אין שום רמז ספירושא דמרן
 על סה לו לאב וכו'. וע"י בעין יעקב בהכותב מ"ש שם על לשון רש"י
 אשרי המלך וכו'. וע"י לקמן בדרושי לוי אב בדרוש משנת תקצ"ט ד"ה
 כתיב על זה וגו' מוזכר גם כן פירוש המרובר בש"ס ברכות הגי"ל):

ל

לו קרי' כדי שיצוא אחר וישנוע אשר הכינו לו ז"ד וינקטנוא הוא הגון יותר, וינדלח אירע קרי ש"נו שהכה"ג אעפ"י שתחלתו אינו הגון ונ"ו עשה תשובה גוורה ציני פרישתו ונתרצה לפני ה' והוא הגון יותר ולדיק גוור כנו"ש ונרע"ה לאהרן לכך נבחרת (רש"י ר"ט שניני) — וכ"ל ונה שלא הוליאו סתם שחתי"ב חזרו וקלקלו:

לעיה"ב שנת ישור"ן לפ"ק

חישבתי יונים ונקדם סנות עולמוים (תהלים ע"ו). ר"ל כי ונקדם הי' העבודה רק ציוס ולא צליה והט"ו טיבות וקידושין (יונא ל"ב ונצח דרש"י ר"ט אחר) שהם נגד קס י"ה שבו לור עולמוים הי' הכל ציוס ונקדם שהיינו זכאים והשליח שלנו הוא הכה"ג הי' ונקטר העולמות ונתקנס ונשפט אינו אלא ציוס (סנהדרין ל"ד: וזהו ציוס הנחילו וגו') — ויודוי העונות הי' ונעט ונעיר ע"כ חשצתי יונים ונקדם דייקא ונקדנות דנח הי' רק יונים ולא ליבות ולא הי' לתקן סנות עולמוי' הסנים — אוננס עתה אנו עושים קס י"ה ע"י הי' תפלות ועשרה ויודוים ונלרפים לזה גם תפילת ערבית של לילה שאינו זון עבודה והטעם שצו"ה עיקר כניסתינו הוא לזקק קליחה ונחילה ולכצמינו ונעוונאחטנו ואנו ונתחילין ליכנס בהצח צליה צונן שאין צעלי דין עוונדין לנעלה כי אין ונשפט אלא ציוס וצקק הסכס כזר אנו צפניס ונצערצ כנו"ש צפונן יעלה תחוכינו. וזה אזכרה נגינתי צליה ונשום טעם לצצי אשיחה להחודות ואחפש רוחי — ואנור הלעולמוים ינח ה' וכי זנח ה' שני עולמות שאין להם עתה צו"ה ע"י הקטורת הנוקשרם, האפק לנלח חקדו גוור אונור לדור ודור ר"ל כי הכה"ג נכנס צזחת רנוז לזאת התורה וזאת ארת הצרית כנו"ש צוודרש הצילו רנוצ"ן פי' אחרי אעפ"י שהנילה גם הי' צכלל התורה וני"ו הי' שקולה שתר"ג ונלות בתורה תרי"צ ונהס נתנה דצדור וצרי"ת נאונר צאונירה כדכתיב קס אנכי על אונרתך, וכתיב וידצר אלקים את כל הדצרים האלה. לאונר ר"ל כל התורה טנקרחת דצרים דצור הכל תלוי צלאונר צאונירה שהוא הצרית ועכשוו צו"ה צפגום הצרית נפגוה התורה כולה וזה האפק לנלח תורת חקד שלו ונפני סגונר אונור דייקא לדור ודור כי נקרא ארת צרית דורות כונצואר פראד"נו, ולזה ונקוגל ליקח ק"ת עתה צידו ולוונר פסוק אור זרוע ללדיק ולישרי לצ שונחה, ואיהא צהאר"י כי ראוי להתענות רג"ל תענית לתקן חטא אץ צרגלים — אך צקראו זה הפסוק קנווך ליה"כ אזי ללדיק גונטריי רל"ד ונתקן זה, ואונור אזי שהרנוח אור"ר עם ללדיק גונטריי אונ"ת ע"ד ארת אונ"ת שהיא התורה והאות צרית קודש, ואונר עוד להיות כי כ"ג נכנס ננוי צזכות ונלכות צ"ד כדכתיב וזאת ליהודה וצזכות ירושלים כדכתיב זאת ירושלים כונצואר הכל צרוצין קס ע"כ אונר השכח חנות אל ונקום חנה דוד אס קפץ צאף רחוניו קלה ר"ל צאף דכתיב כי על אפי ועל חונתי הית' לי העיר הזאת (ירנו" ל"ב) וכי צזה האף נקפלו רחוניו חליה, ואונר חלוהי היא סנות יונין עליון ר"ל הכל ונה שאני פוגם עתה וכל חלוהי וחלוכי היינו ונפני סנות יונין עליון כי הגלות גורם ואלו רלה הקצ"ה להושענו היינו

ונתקנים אצל עתה איך אפשר לתקן והלא לעולם לריך הקצ"ה להתחיל צתחלה לעורר אותנו לטוב כי וני הקדיוני ואשלים, וזה אזכור ונעללי י"ה כי אזכרה ונקדם פלאך צתווי' וכי אני אוכל להזכיר ונקדם הלא וני הקדיוני ואשלים ע"כ לתקן קס י"ה אתה לריך להתחיל:

את זו דרש ראצ"ע עצירות שצין אדם לנקום וכו'. ילנה שצין אדם לחצירו היינו שלא הוכיחו ולא השיבו ונעון ע"ד וכסלו איש צאחיו צעון אחיו (ויקרא כ"ו ל"ז ורש"י קס) כשלא וניחה צו, ואין לו כפרה עד שירלה את חצירו ר"ל פועל יולא שירלה שיציאהו לטוב אל הי' וירלהו — ואונר זה ראצ"ע כי כן אירע לו צפרתו של סכנו של ראצ"ע שירלה צרועה שצין קרניה צצצת (שצת נ"ד: כידוע. ונשכת חקע א):

ליה"ב ונפלאותיו"ן לבני אדם.

שמחתי צאוונריס לי צית הי' נלך (תהלים קכ"ב). לח אונר צית אלקים כי וניירי צגלות צונקדש ונעט שאינו צית אלהי' ושער השונים אך צית הי' צרחמוי' השחיר ונקדש ונעטו ושונחתי צצעה זו סבל ישראל כקצ"ים ציוס הקדוש צתשובה ונע"ט וכל חיי העה"צ, ואונר לשעצר עוונדות הי' רגלינו צשעריך ירושלים והיא היתה בעיר שחצרה לה יחדיו העליונים עם התחתונים, כי התחתונים קשם עלו שצטיס שצטי יה להודות לקס הי' כפשוטו קיצון התחתונים והעליונים אלא הקנהדרין אלקי' נלצ צעדת אל וצית דוד היוצא על כסא הי' והיינו כי שונה יצבו כסאות לונשפט כסאות לצית דוד וא"כ לשעצר חצרו יחדיו וני"ו אינו שונח עתה כי צונקום קשם עלו שצטיס שאנו שלום ירושלים אס אנו שואלים ונצקשים להקצ"ה על הגאולה וצנין צהנו"ק וצקשו את הי' אלהיהם ואת דוד ונלכס ונעלה הכתוב כאלו עלינו לירושלם — אך צונקום הונשפט צודאי שונה הרשע צו"ה ואויצינו פלילים, אך לזה יהי שלום צחילך שלום צארנונתיך ינחלו זה לזה ויחזור כל אי גזליו ועסקו ולא ללערך לונשפט, והרי גם כאן חוצרו יחדיו — ואונר עוד לונען אחי ורעי אדצרה נח שלום צך ופירש"י הקצ"ה קורא לישראל אחים ורעים, והענין כי אס הקצ"ה יהי ציה"כ"פ עונוו צצחי' ונלך, קשה לכפר עונות צלי עונש ויקורי' כי ונלך אינו ונחל על כצודו לונורדיה, אך הוא עונוו צצחי' אצ עם צניו או אחים ורעים שחטאו זה לזה ועל כל פשעים תכסה אהצה, ע"כ אס אדם קצ צעצירות שצין אדם לונקום ולא צין אדם לחצירו ע"כ יאונר ונה שצניי לחצירי איני חושש, אך ונה שצינו להקצ"ה שהוא ונלך ונלכי הונלכיס, א"כ יאונר לו צצחי' ונלך אינני ונחל אלא צצחי' אצ או ריע ואס אין אתה ונחל לצין ריעך או צני ציתך גם אני איני ונחל לך, ע"כ הוכרחנו לקום שלום צינינו היוס הזה, והיינו דדרש ראצ"ע עצירות שצין אדם לחצרו אין יה"כ ונכפר אר"ע אשריכם ישראל וני ונעטר אחכם אציקם שצשוים אציקם דייקא ולא ונלככס, והיינו לונען אחי ורעי ונשו"ה אדצרה שלום צך — ונסיים צכל זאת א"א שיצנה ציהנו"ק א"כ צתיקון חטא פגם צרית קודש הנקרא טוב כדכתיב ותרא אותו כי טוב הוא שנוול ונהול, ע"כ לונען צית הי' אלהינו אצקשה טו"צ לך ולא נשונח צאוונריס לי צית

ה'

אֶל־פְּנֵי אֱהֹל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל־הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ
 לְפָנַי יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־
 צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֵלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קִרְב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ
 וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֲלֹתְךָ וְכִפֹּר בַּעֲדֶךָ
 וְכַעַד הָעַם וַעֲשֵׂה אֶת־קִרְבַּן הָעַם וְכִפֹּר
 בַּעֲדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: ח וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל־
 הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֹגֶל הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ:
 ט וַיִּקְרְבוּ בְנֵי אַהֲרֹן אֶת־הַיָּדַיִם אֵלָיו וַיִּטְבַּל
 אֶצְבְּעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־
 הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ: י וְאֶת־הַחֶלֶב
 וְאֶת־הַכֶּלֶיִת וְאֶת־הַיִּתְרֹת מִן־הַכֶּבֶד מִן־
 הַחַטָּאת הַקָּטִיר הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: יא וְאֶת־הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הָעוֹר שָׂרַף
 בְּאֵשׁ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה: יב וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה
 וַיִּמָּצְאוּ בְנֵי אַהֲרֹן אֵלָיו אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: יג וְאֶת־הָעֹלָה הַמְּצִיאוּ אֵלָיו לָנֶתְחִיָּה וְאֶת־הָרֹאשׁ
 וַיִּקְטֹר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: יד וַיִּרְחֹץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעִים וַיִּקְטֹר עַל־
 הָעֹלָה הַמִּזְבֵּחַ: טו וַיִּקְרַב אֶת קִרְבַּן הָעַם וַיִּקַּח אֶת־שְׂעִיר הַחַטָּאת
 אֲשֶׁר לָעַם וַיִּשְׁחַטְהוּ וַיַּחַטְּאוּהוּ כַּרְאֲשׁוֹן: טז וַיִּקְרַב אֶת־הָעֹלָה

רש"י

הבשר ואת העור וגו'. לא מצינו חטאת מילונה
 נשרפת אלא זו ושל מלואים (לעיל ט י), וכוון על פי
 הדבור: (יב) וימציאו. לשון חשטה והזמנה:
 (טו) ויחטאוהו. עשהו כמשפט חטאת: כראשון. כעגל
 שלוי:

(1) קרב אל המזבח. שיהיה אהרן צוש וירא לגשת,
 אמר לו משה, למה אתה צוש, לכך נבחרת (מ"ט): את
 חטאתך. עגל צן נקר: ואת עולתך. איל: קרבן
 העם. שער עזים ועגל וכבש. כל מקום שנאמר 'עגל'
 צן שנה הוא, ומכאן אתה למד (מ"ב לעיל ד א): (יא) ואת

שפתי חכמים הקצר

בקר' הנזכר לעיל (פסוקים) הוא בן שנים (רא"ם). יא. ולא מלשון מציאת
 אבידה (בא"ר). יב. לא כאילו שלו הסמוך לו, דהאילו שלו עולה היה,
 וכאן כתיב ויחטאוהו, אלא כעגל שלו הנזכר לעיל (פסוק ח), שעשאו

ח. קשה דלא היה לו לומר אלא ויאמר משה אל אהרן עשה את
 חטאתך (רא"ם). ט. לאפוקי קרבנות מוסף ראש חודש שקרבו לפני
 קרבנותיו וקרבנות העם (רא"ם). י. כלומר 'עגל' סתם. דאילו 'עגל צן'

ציונים

ה עשרה נסים נעשו... אבותינו בבית המקדש... (כ"ט) ע"י יושלמי... יומא פ"ה ה"ד שקלים פ"ו ה"ג: טומרים צפופים בר. ז"ר פרשה ה': ו עשרה דברים נבראו בע"ש בין השמשות. פסחים ג"ד ע"ה ע"ש מלמחל בשלם ויטע פ"ה מנחמה וירא סימן כ"ג פדר"ה פרק י"ט:

שינויי נוסחאות ה נעשו (לאבותינו). כמ"ק לתל. ו"ה אברהם בשר הקדש. כמ"ק... קדש. נמחו"ו ובפירושו ולא התלעו וכ"ה נרש"י וזכרנו יונה. ו"ה נראה זבוב בר. כמ"ק ובמחו"ו וז"ל יונה כל הדבור היה אחר הדבור ולא אירע קרי בר' וינסחמו ערפלא. בבית המטבחים. כמ"ק בית. ו"ה כבו בר. כמ"ק ובמחו"ו וכרי הקדר ולא נמצא פסול... ובלחם הפנים. ולא כבו... ולא נצחה... וע"י טו"ט וכפי מחו"ו. גשמים אש של עצי המערבה. כמ"ק הגשמים אש מעל... כמ"ק גשמים את המערבה. (ו"ה נצחה הרוח את עמוד העשן). כמ"ק לתל. כמ"ק ולא נצחה... נמחור וטרי... לעמוד העשן... הרוח עמד. בירושלמי (מצולת). כמ"ק וכמ"ק ובמחו"ו לתל. ו"ה אמר ארם. כמ"ק... איש... שאלין בירושלים. כמ"ק כשעלין לירושלים וע"י רע"ב

יתכרך על הגליל ההוא ולפיכך נסוהו. והיינו דמייק למחני במדבר וקא קרי ליה לקצ"ה מקום כזאן. להורות כי הוא מקומו של עולם מאין פנו מהשגחתו כך פירש במד"ס: ה עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. וקא מני להו ללא רמזו נקרא כלל: דא הפי"ה אשה מריח בשר הקדש. מתאות נשר הקדש. א"נ מריח אברים של המערכה שאילו הריחה וזאת לטעום מהן אין שומעין לה להאכילה נשר קודש. רש"י: ו"ה הסריח בשר הקודש. כשלא היה לו פנאי להקטיר זלילה כל האברים שנתעבדו מערב מעלין אותן בראשו של מזבח ועומדים שם ב' ימים או ג' עד שהיו פנוים להקטירין שאין לינה פוסלת בהן נשרו של מזבח. ונעשה בהן נס ולא היו מסריחין כל זמן עבדתן. רש"י. והא דתנן הכא מעולם כתב במד"ס שאפשר דאחא לאחוי דנס זה היה אפי' שלא ציית המקדש. כגון צמות. אי נמי בשילה נזו וגזעון ע"כ. יש להוסיף משק שנמדבר גם כן: ו"ה נראה זבוב בבית המטבחים. שבערה במקום שהיו שם השלחנות של שש שמדיחין עליהם את האימורים ולא היה יורד שם זבוב משום מילואים. רש"י: ו"ה אירע קרי ל"כ"ג ביום הכפורים. יש מי שהקשה ולמה ירע לו קרי אחר שהיה מזוין אוחו כל שבעת הימים והוא בעהרה כל היום ההוא חקני העם כל הלילה לא יתקו מלורו.

עשר פעמים ולא שמעו בקולי: ה ו"ה אירע קרי ל"כ"ג גדול. לפי שהיא טומאה היוצאה מגופו, היה הדבר מגונה ומכוער יותר משאר טומאות: ו"ה כבו מגולה היה: ו"ה נצחה הרוח את עמוד העשן. שלא יהא מתמר ועולה: ו"ה נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם וב"לחם הפנים. שאם היה נמצא בהם פסול קודם מלואן, לא היה אפשר להקריב אחרים מחמת. שהעומר נקצר זלילה ולא היו מרזין לקצרו. ושתי הלחם נאפים מערב יום טוב ואין אפייתן דוחה יום טוב. וכן לחם הפנים נאפה מערב שבת: צפופים. לשון לף על פני המים. מרוב הקהל היו נדחקים איש בלחיו עד שהיו רגליהם נטולות מן הארץ ועומדים באויר: ומשתחווים רוחים. נשעת השתחוויה נעשה להם נס ומשתחווים זריות כל אחד רחוק מחברו ארבע אמות, כדי שלא ישמע את חברו מתודה ומזכיר עונותיו: צר לי המקום שאלין בירושלים גרסינן. לפי שהיה המקום מוזמן להם פרנסתן ולא הוצרך אחד מהם ללחם משם ולומר פרנסתי [דחוקה] ואיני יכול לדור בירושלים. יש ספרים שכתבו בהן כשאלו, ועל העולים לרגל נאמר. שלא היה אחד מהם מיצר כשהיה לן בירושלים מחמת דוחק המקום. כמו צר לי המקום גשה לי ואשבה (ישעיה מט):

("ברב דפ"ו את עצי המערבה. ואולי מלת יעצי" מיותרת וגירסתו כג"י הכ"ק. והתשובה כי יצר הטוב ויצר הרע מתקוטטים זה עם זה כשני אויבים. וכשלאחד מהן קרוב להיות מנוצח יתחוק על עמדו בראותו כי כלתה אליו הרעה והרצה מן האנשים בעת פטירתו יתחוקו וידברו דברים טובים כאלו הם

התוספות החדשים

יבין תפארת ישראל יבין ינטערו הכהנים העובדים בהעשן: כא דכשלא יקריבוהו בע"ז ניסן, יאסרו כל ישראל לאלל חדש שנה זו. ואע"ג דבידיעבד גם בנקצר ביום כשר, וכשנפסל הנקצר זלילה היו יכולין לקצור אחרת ביום ולהקריבה, ע"כ ע"י יתעבדו בהקרבנות, וישלו הרחוקים שיאכלו החדש מיד אחר חלות על פסח שלא יתעבדו מלהקריבו [מנחם דרש"י]: כב שמקריבין בעצרת כדי להחיר חדש למנחות במקדש. ואין אפייתן דוחה יו"ט או שבת. וא"כ כשיפסלו אלה, א"א להביא אחרות. ולא יוכלו להביא מנחות מתבואה חדשה שנה חמימה: כג ש"כ אין אפייתן דוחה יו"ט או שבת, ואילו נפסל היתה מתבטלת המנחה שזוע שלימה. והנך ג' שהגט שנעשה בהן הוא משום שכשנפסלו אין להם עוד תיקון, להכי מלא פסח להו מנח [יש שאין גורסין גשמים ויום במשנה, ומוציאין לעומר ושתי הלחם ולפסח, ג']. וע"י יומא דר"א ב"ן: כד כשמתכנסין בעורה ברגלים וכדומה היו עומדין דחוקים מפני רבוי העם: כה עד שהיה צלוחה שעה ד' אמות בין ז"ו. כדי שלא יתבייש כל אחד מחבירו כשימודה או כשיפסלו או על געמי לבבו שאינו רואה שיחגלו לשום אדם רק אליו ית' יהודע מכאזיו: כו אף שמצוין שם, לא היוקו: וינסחו לי ב' בני מורה דלמו מהפס זה שלא כפי זה, דגם כעשי לא נשמע שיקא אדם שם מאלה, רק לעמים רחוקים והלא הוא דמינן והשמועי את מקדשיכם, בקדושתן הן אף שהן שומעין [גנילה כ"ה א']: כז אע"ג שרבו הנוסעים לשם, ובפרט ברגלים אפי"ה לא היה שם דוחק מקום או

(*) ע"י בכהר"א יוסא ב"א ע"א בח"א סב' דמדככלל נטי' בה"ס חשיב להו אפסור שלא הי' נסים אלו אלא כפי' או גם כפי' ובמקדש (אהבת יתק).

בניאים. ולזה היה קרוי מאל להיות הכהן בעל קרי. כ"כ במד"ש שם החסד ז"ל. ועמ"ש נריש דמאי בדבור והחומץ שניהודה וכו' לתרוי הא דמתקניס לו כהן אחר. דמתן נריש יומא ופירש הר"ב שם משום קרי: וליא כבו גשמים וכו' וליא נצחה וכו'. ה"ג להו הר"ב והרמב"ם. אבל רש"י כתב דל"ג להו במשנה דנפ"ק דיומא (דף כ"א) מייתי לה למתני ולא קתני להו ומייתי ברייתא דקתני לה והנך עומר ושמי הלחם ולחם הפנים בחלתא חשיב להו והו נמי עשרה ע"כ. והכי אימת התם דף כ"א דמותיב צפיפא וז"ל אפיפא דמתני דמתן תרתי נירושלים פתח במקדש וקייס נירושלים. ומשני איכא תרתי אחרנייתא במקדש דתניא מעולם לא כבו כו': עמוד העשן. העולה מן הקרבנות. אבל בעת ההקרבה היה האויר נח. הרמב"ם: וליא נמצא פסול בעומר. כתב הר"ב שהעומר נקצר כלילה ולא היו מרבים לקצור. אלא לפי השעור של עשרון מנופה צ"ג נפה. רש"י דיומא דף כ"א: וליא הויק נחש ועקרב. לא מתן לא נשך. אלא אפי' אם אירע לפעמים שהיה נושך לא היה מויק. והא דמתן נירושלים. פי' בדרך חיים דלילו בנית המקדש אין חדוש כל כך שלא היו גם דברים מויקים כאלו ועמ"ש לעיל משמא דגמ' דיומא. והא דמתן מעולם פירש

25/08/2018 11:14

במד"ש שאפשר לחמי לחמי דאפי' שלא זומן שזהמ"ק קיים היה גם זה כי כדאית קדושת הארץ לנדה להגיל מהיזק נחש ועקרב: שא"י. כתב הר"ב יש ספרים שכתוב בהן כשאלין ועל העולים לרגל נאמר וכו'. שלא היו דרים שם בחמדות והיינו ליטנא דכשאלין. כשיהיה זה שאלין כי לא היה תמיד שם: ו עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואילו הן פי הארץ וכו'. כתב הרמב"ם ז"ל. הם לא יאמינו בחדוש הרגון כלל עת. אבל בחלתא עשיית הדברים שם בטבע שיעשה בהם כל מה שיעשה הן יהיה הדבר שיעשה מאודיי. והוא הדבר הטבעי. או יהיה חדוש לעתים רחוקים. והוא המופת הכל בשוה. על כן אמרו שציוס הששי שם בטבע הארץ שמשקע קרח ועדמו ולבאר שיוציא המים ולחמן שמדבר. וכן השאר. ואולי תאמר אחרי שכל הנפלאות כולם הושמו בטבעי הדברים ההם משעת ימי בראשית למה יחד אלו העשרה. דע שלא יחדו לומר שאין שום מופת שהשם בטבע הדברים רק אלו. אבל אמר שאלו נעשו צין השמשות לבד ושאר נפלאות והמופמים הושמו בטבעי הדברים אשר נעשו כן בעת העשותם מחלה ואמרו על דרך משל שיום שני בהחלק המים הושם בטבעם שיחלק ים סוף למשה. והירדן ליהושע. וכן לאלישע. ויום ד'. כשנברא השמש הושם בטבעו שיעמוד

פירוש המשניות לרמב"ם

העולה מן הקרבנות אבל בעת ההקרבה היה האויר נח והיו עומדים בעזרה כל אחד בצד חבריו ובעת ההשתחוויה לא היו לוחצים זה את זה לרוב מוראם וישובם במקום ההוא:

מלאכת שלמה

נמי אחריתי דאמר ר' יהושע בן לוי גם גדול היה נעשה בלחם הפנים סלוקו כדורו שנאמר לשום לחם חם ציום הלוקמו. עוד פריך התם והא איכא הא דאמר ר' לוי דבר זה מסורת בדינו מאבותינו מקום ארון אינו מן המדה ואמר רבנאי אמר שמואל כרוכים בנם היו עומדין ומו פריך התם ומו ליכא והא אמר רב הושעיא נעשה שנה שלמה אח בית המקדש נטע בו כל מיני מגדים של וזהו והיו מוציין פירויהן בזמן וכשהרוח מנשבת בהן נושרין שנאמר ירעש כלבנון פרוי וכשנכנסו ע"ג להיכל יבש שנאמר ופרח לבנון אומלל ועמיד הקציה להחזירם שנאמר פרות פפרח ומגל אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן לה ומסיק ניסי דקביעי לא קחשיב בגון פירוס ארון וכרוכים שהן קבועים ועומדים תמיד במקומם. וליא נמצא פיסול בעומר וכו'. במשנת הרשב"א ז"ל סימן נ"ב הדינה פסולין יש ואם נחתי לכתוב את כולן יארך הענין אלא הריי כותב לך קצרן שאם ריבה מדע עשרונו או מיעט בו פסל וכן אם קמאן זר אונן ע"י וכולהו דנפ"ק דמנחות וכן אם עלה בידו לרור או גרגר מלח וכן אם ריבה שמנה או חסר שמנה וכן יש אפרים מלבד אלה יש לך גם גדול מה ושלא יארע אחד מכל אלו לעולם ודאי שאין לך פלא וגם גדול מה שיהיה כן לעולמים ע"כ בקיבור. ו עשרה דברים נבראו בע"ש וכו'.

ראשון לציון
ה במשנה עשרה גמים. יומא כל. ע"ש. ועיין יס"מ. הרי"ט ר"ה וליא הפ"ה אשה כו' שא"י הריחה ובאת לצטוב מהן (אין) שומעין ר"ה כו'. אולי מלת און נלפס בטעות. במשנה וליא נמצא פסול בעומר כו'. נשאלמי למה לא הקדים לחם הפנים שהוא מיר בכל שנה ושמי יומר הדינה עומד ושמי הלחם. השבתי לו דלם היה דבר המגל שפיך קאמרם דהוה ליה לאקדומיה אמנם כמה דמתן ולא נמלס פסול. הרי צדור לכל משיל דמה דלא נמלס דבר שמי מירי ושמיחא יומר שמי ודינל ממה דלא נמלס בשמיחא ומיר ולפיך דין אקדומיה לעומר ושמי הלחם. והוי לא זו אף זו דלא מיבעיא עומר ושמי לחם שהם פ"א נשנה ודאי לא נמלס אלא אף לה"פ שהם בכל ע"ש ג"כ לא נמלס. ובשקלים ב' ע"א ופסחים ע"ו ע"ב מנחות כ' ע"א מ"ו ע"ב ערסין ד' ע"א וביק ק"י ע"ב ז"ל דפירכא דמשנה דהמא קטן.

תום רעקיא

פ"ה ה [אות ט] בחיים. ר"ה וליא כבו. בתלתא חשיב ר"הו. כסוגיא דלשם מכואר רחשיב להו כדא ועייל תרי אחרני א' ויכריי כלי חרס ומראה ונוצה ודישון מוכח הפנימי והמגורה ונבלעין במקומן. ואחר דנס גדול נעשה בלחם הפנים דכסדרו כן סלוקו. והא רלא חשיב דמקום ארון אינו מן המדה וכן כרוכים בנס היה עומרים* דניסי דקביעי לא חשיב עיי"ש. * ע"י כפי' ריח שם ביומא שבו חיל ואטיקנא ניטא דקביעי לא חשיב לאפוקי ארון וכרוכים ומגדים וזוה"פ והבלועין. ונשארו שלשה הפסולין מניין שלשה. ושמונתיו אחר סבדרי בגמרא זו עשרה נסים שנושבו במקדש ושבת. דהא תנין בה וליא כבו גשמים אש של טערכה וכן לא נצחה הרוח את עמוד הרוח להו כמקום נסים שבירושלים עכ"ל.

חידושי הגר"א

ה וליא הויק בר וליא אמר בר. שנאמר (וי' כ') כלילת יופי משוש וגו' ואמרו במ"ר איכה וסוף פקדי כפה של ששנונים. ו עשרה דברים נבראו בר. כמ"ש (קמ"ה ז') ואין כל פהש ונא' (שם י"ה) ליחמו ואמרו (מ"ר ט) למלא והכל היה בין השמשות כמ"ש (נבאש ב') וכל אלקים ציוס השביעי והקשו והא נאמר וישנות ציוס השביעי אלא צין השמשות ואמרו (מ"ר ט) שם אשיו יודע כי ח"ש כי בו שנת מכל מלאכתו אשר ברא אליהם לעשות ר"ל לאחר זמן לעשותם עכשיו ברא ושנת כתיבת השבת.

מצודת דוד

שם גבורתו של המקום הנה המפלה היא בא ממרחק רצה לומר מן השמים על ידי המלאך המכה בהם: **בוער אפו**. הבערת האף וכובד המשא העמוסה על אשור בא ממרחק מן השמים: **שפתיו**. שפתי ה' והוא דברי הנבואה על מפלת אשור: **ולשונו וכו'**. כפל הדבר במ"ש: (כח) **ורוחו**. רוח פיו הוא כנחל שוטף בחזקה המגיע עד הצואר ושמה יחלקו את הגוף להיות מה ממעל למים ומה במים ור"ל כמו שיש סכנה במים הבאים ושוטפים בשעור זה כן יסתכנו מחנה אשור ויפלו: **להנפה גויב**. רוח

רד"ק

(כה) **והיה**. לענין שאמר שיתן מטר על פני האדמה אמר כל כך יהיה שפע המים עד שההרים והגבעות יבאו בהם מים ויהיה זה ביום הרג רב בנפול מגדלים: **ביום**. כמו בעת, כמו ביום הכותי כל בכור, יום צעקתי בלילה נגדך, וכן כל ביום שהוא שאומר על עתידה: **הרג רב**. הוא מה שהכה האל במחנה אשור כי אחר כן ברכם האל ליושבי ירושלים ויהודה בכל טוב, ופי' בנפול מגדלים שרים גדולים, וכן ת"י רברבין, כמו שאומ' ויכחד כל גבור חיל ונגיד במחנה אשור: (כו) **והיה אור הלבנה**. רוב המפרשים פירשו פסוק זה לעתיד, ויש שפירשו כמשמעו ואיננו נכון, ויש שפירשו משל לרוב הטובה שתהיה לעתיד בימי המשיח, וכן הוא, אבל יתכן לפרשו גם כן משל בימי חזקיהו שיהיה להם טובה רבה אחרי מות מחנה אשור והתשועה ממנו בניתה גדולה, וכמו שקורא הצרה חשך ואפלה, כמו שאומר שמש וירח קדרו והכוכבים אספו נגהם והפסוקים הדומים להם לזה, כך יקרא התשועה אורה, כמו שאומר ליהודים היתה אורה ושמחה לא שהוסיף לכם אור השמש ואור הלבנה אלא הישועה היא האורה וכן לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף עוד, והדומ' לזה, **ושבעתים ר"ל** אורות גדולות רבות, כמו **שבעתים יוקם קין**, ר"ל נקמות רבות לא שני פעמים שבעה לבד, כי חשבון שבע ושבעה יבא להגדיל החשבון, כמו **שבע יפול צדיק וקם**, **שבע כחסתאיכם**, והדומים להם: **כאור שבעת הימים**. דרך משל כאלו אור שבעת ימי השבוע יהיו האחד בתוספת האחד על חבירו: **ביום תבוש ה' את שבר עמו**. אם לעתיד ביום קבוץ גלויות או אחר מלחמת גוג ומגוג ועליו יתפרש לזה הפי' הפסוק שלפני זה ביום הרג רב שלא תהיה אחר המלחמה ההיא צרה בעולם, וכאלו יהיה כל העולם אורה, ואם בימי חזקיהו אחרי מות מחנה אשור, ולענין הפרשיות האלו לפני הפסוקים הבאים האלה ולאחריהם יראה הענין הוה בימי חזקיהו כמו שפי', וכן דעת הגדול רבי' משה מימון ז"ל, ופירוש כאור שבעת הימים, שבעת ימי חנכת שלמה: (כו) **הנה שם ה'**. שם ה' שחרפו מלאכי מלך אשור הנה הוא בא להנקם ממנו, ומה שאמר ממרחק לפי שהיה חושב מלך אשור כי האל הוא כאלו הוא במרחק ממנו ולא יוכל להרע לו, לפיכך אמר כי הנה הוא בא ממרחק: **בוער אפו**. שאפו בוער על מלך אשור ועל מחנהו: **וכובד משא**. הה"א אינה כנוי לנקבה כי היא רפה, ואמר כובד משאה כלומר כבד יהיה עליה' לסבול המשא הכבדה ההיא שישא האל עליהם: **שפתיו מלאו זעם**. ולשונו וגו', כפל הענין במלות שונות ושפתיו ולשונו הם דברי הנבואה שהתנבא הנביא עליהם: (כח) **ורוחו**. ודבורו, וכן ת"י ומימריה כמו שאמר שפתיו ולשונו כן אמר ורוחו, או יהיה פירוש ורוחו מלאכו והוא המלאך שהכה במחנה אשור יהיה להם כנחל שוטף שישטפה: **עד צואר יחצה**. כמו מי הנהר שהגיעו לאדם עד צוארו שאין לו דרך לצאת מהם אלא יטבע בתוכה או הוא קרוב להיות טובע, וכן מחנה אשור כמעט כלו כולם כי לא נשאר אלא מעט כשעור הראש אצל הגוף: **להנפה גויב בנפת שוא**. מקור, כמו להניף, פירוש רוחו יבא להניף הגוים אשר במחנה אשור בהנפת שוא, ונפה היא הכברה שמניפין בה התבואה ואותה אינה לשוא אלא לברר הבר מן התבן, אבל זאת הנפה שיניף האל

אבן עזרא

מנחת שי

(כה) והיה על כל הר גבוה. פלגים יצלי מים. כמו ועל יוצל ישלח שרשיו והטעם רב המטר עד שיעמוד על ההרים: ביום הרג רב. שימותו אנשים: בנפול מגדלים. חלח נחמה כי

אם ימותו עשרה ימיו רצוצה כי צעבור שיפול קיר על האלמנה לא יעזור השם הגשם שלא ישלחנו להחיות רצים כי אין לגשם דעת שירד על מקום אחד ולא על מקום אחר עמו צימד: (כו) והיה. כל המפרשים אמרו כי זה הפסוק לעמיד וטעם הפרשה על מלחמות גוג ומגוג רק רצי משה הכהן אמר שהיא כולה דצקה והנה אחריה אומר הוי היורים מזרים וככה לפניה וטעם אור הלבנה שהם יחוק אור הלבנה והחמה אחרי הגשם הרב וזה דבר פלא: **שבעתים**. פי' כאשר פי' הנביא כאור שבעת הימים והטעם כאור שבעת הימים מחובר: **ביום חבש ה'**. זומן שירפ' השם מכת ישראל בימי גוג או בימי אשור: (כו) **הנה**. טעם שם שישמע מעשה השם במחנה אשור וטעם ממרחק מהשמים צעבור דת המלאך: **וכבר משאה**. כמו והמשאלת החלה כי שמות הם לעשן: (כח) **ורוחו**. הרוח היוצא מפיו דרך משל על דבר המלאך: **להנפה**. רוצי המפרשים אומרי

תולדות אהרן

אור הלבנה. פסחים סז סנהדרין צא: **שבעתים**. עקידה שער כט:

אם היו עושים לפנים משורת הדין גם הקב"ה היה נושא להם פנים וכן דרשו ז"ל במס' ברכות (כ' ב') כ' אשר לא ישא פנים וכתוב ישא ה' פניו אליך אמר הקב"ה איך לא אשא פנים לישראל כי אני כתבתי בתורתך ואכלת ושבעת והם מדקדקים עד כזית ועד כביצה, ולפיכך אם היו עושים לפנים משורת הדין היה הקב"ה גם כן עושה להם לפנים משורת הדין, אבל השתא שהעמידו דבריהם על דין תורה לא עשה הקב"ה לפנים משורת הדין (**)

מפני שאביו מביא אותו לחיי עה"ז והרב הוא סבה לתלמיד שיבא לעה"ב. כי הרב המאיר עיניו בחכמה והוא הנותן לו אור התורה וזוה מביאו לחיי עה"ב, הוא האור שהוא צפון לצדיקים, ואם אביו ת"ח אביו קודם, יש להתבונן בזה לפי הטעם אשר אמר כי הרב קודם מפני שהביאו לחיי עה"ב, ולמה אביו קודם אע"ג שאביו ת"ח דסוף סוף לא הביא אותו לחיי עה"ב, ותירץ זה דסוף סוף האדם מוכן לעה"ב שעל ידי שהביאו לעולם הזה הוא בא לחיי עה"ב, וא"כ ג"כ האב מביא אותו לחיי עה"ב, רק אם אין אביו ת"ח לא יתיחס לו פעל זה שהביאו לחיי עה"ב כי אין האב עצמו בוודאי שיהיה בעל כת עה"ב בעודו בעה"ז, ואם כן לא יחשב האב שהוא הביאו לחיי עולם הבא, דהוא עצמו מניין לו, אבל אם אביו ת"ח יש לו שכל האלקי שהשכל האלקי הזה בעצמו בעל עולם הבא, אם לא שיחטא ויגרם לו האבוד, ולפיכך נאמר על זה ג"כ שהביאו לחיי עה"ב במה שהביאו לחיי עה"ז (**).

כל המקיים בעצמו כך בא לידי כך. פי' כי האדם בקל פועל בעצמו יותר ממה שיפעל בזולתו, כי כאשר הוא פועל בעצמו אין דבר מתנגד לו, לא כאשר יפעל בזולתו, כאשר המקבל מתנגד לו אין מניח לפעול בו, וכאשר הוא מתירא מן עניות הרי יתן לעניות מקובל לפעול

(*) ע' נתיב גמ"ח פ"ג.
 (***) ע' נתיב ג"ח שם.
 (****) ע' נתיב יראת השם פ"ה.

ומה שאמר את הדרך זו גמילות חסדים, דרך, כמו שכתב אחרי ה' אלקיכם תלכו, כי בעל גמ"ח נקרא הולך, שהוא מתעלה אחר הש"י, לכך נקרא גמילות חסדים את הדרך, והוסיף הכתוב אשר ילכו בה ללמוד על ביקור חולים, כי הוא עוד יותר גמילות חסדים כמו שאמרנו, וקאמר בה זו קבורה כי קבורה עוד יותר דרך, ולפיכך הוסיף לומר בה ועוד אמר ואת המעשה אשר יעשון, כי אחר שזכר גמילות חסדים זכר הדין ג"כ, שנקרא הדין מעשה, כאשר צריך לעשות מה שפוסק אותו נקרא זה מעשה, והוסיף אשר יעשון זה לפנים משורת הדין, וזה דבר יותר עוד, והבן הדברים האלו והתקדק בהם (ובאומתכם) [ובחכמתם] ותמצא איך מאד דקדקו חכמים בפסוק זה, כי ג' דברים נזכרו בכתוב זה, הודעת להם זה בית חיהם, שיהיו עושי' הדברים שעל ידי זה יהיו דביקים בחיים, ודבר זה נגד מדת יעקב, כי יעקב אבינו לא מת, ואחר כך זכר מדת אברהם, את הדרך זו גמילות חסדים נגד מדת אברהם, ואח"כ נגד מדת יצחק ואת המעשה זה הדין, להשלים את האדם בכל, והבן זה (מאד *).

ואמר לא נצרכה אלא לבן גילו, כי עיקר ביקור חולים כי כאשר הוא חולה ואתרע מזלי' ואם הולך בן גילו אליו חל עליו מקצת מן החולי וממעט מן החולה קצת, חלק ס', כי אינו מקבל עיקר החולי וכל דבר שהוא אינו עיקר הוא על דרך ששים, שהרי אמרו רז"ל אחד מששים בנבואה וכן בכמה מקומות כי הדבר שהוא נחשב חלק דבר יאמר שהוא אחד מששים, כי פחות מחלק אחד מששים הוא בטל לגמרי כמו שאמרו בטל בששים.

לצ' חכמה ירושלים. פי', (שם). דאמר רבי יוחנן לא לא חרבה אע"ג שהיה חרבה ירושלים אלא על וכו' להם חטאים אחרים שהעמידו ודיניהם על ויין תורה היה הקב"ה משלם להם ולא עבדו לפנים משורת הדין. בעניין אחר ולא היה החרבן, [אבל] כאשר העמידו דבריהם על ד"ת ולא רצו רק הכל בדין לא היה הש"י עושה להם לפנים משורת הדין, והדין הוא חורבן, ולפי שהיו נמשכים בכל מעשיהם אחר הדין ודנו בה דין תורה נעשה ירושלים חרב, וזכר לזה כי התורה ניתנה במקום חורבן והוא המדבר, ושם נתן לישראל התורה אבל אם לא היו דנין דין תורה ונכנסו לפנים משורת הדין לא חרבה (לא) מחרב. ועוד דע כי בוראי חטאים אחרים היה להם כדמפרש ביומא (ט' א') מכ"מ

בו וּבֹא אֵלָיו הַדְּבַר, וְכִמוּ שֶׁאֵמַר אִיּוֹב (אִיּוֹב ג' כ"ה) וְאִשֶּׁר יִגְוֹרְתִי יִבֵּא לִי, כִּי כֹאשֶׁר הוּא יֵרָא מִן דְּבַר אֶחָד וְהוּא בְּעֵצְמוֹ מִקְטִין עֵצְמוֹ לִפְנֵי אוֹתוֹ דְּבַר שֶׁהוּא יֵרָא מִמֶּנּוּ, וּבִזְוֵה פּוֹעֵל בּוֹ אוֹתוֹ דְּבַר, וּבִפְרֻט הָעֲנִיּוֹת שֶׁהוּא הֵעֵדֵר, וְכֹאשֶׁר נוֹתֵן עֵצְמוֹ אֶל הֵעֵדֵר מִקְבַּל הֵעֵדֵר, שֶׁהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו תְּמִיד, וְדְבַר זֶה בְּרוּר, אֶע"ג דְּשִׁלּוֹ קוֹדֵם, הֵינּוּ מִצַּד הַחַיּוּב, שְׁאִינּוּ חַיִּיב שִׁיְהִיָּה שֶׁל חֵבְרוֹ קוֹדֵם, אֲבָל אִשֶּׁר קוֹבֵעַ בְּנַפְשׁוֹ כִּךְ וְזֶהוּ כֹאשֶׁר מִתִּירָא מִן הָעֲנִיּוֹת אוֹ הוּא בֹא לִידֵי כִךְ, כֹּאשֶׁר הוּא בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא מוֹכֵן לוֹה, וְאִינּוּ דוֹמָה לְמִי שֶׁהוּא מִתִּירָא מִן הַנְּפִילָה שִׁיפּוֹל, כִּי אֵין דְּבַר זֶה דוֹמָה לוֹה כִּי הַנְּפִילָה הוּא בְּשִׁבִיל מִכְשׁוֹל אִשֶּׁר מְגִיעַ לוֹ מִן הַחוּץ וְאִינּוּ יִכּוֹל לִפְעוֹל הַמִּכְשׁוֹל מִן הַחוּץ, אֲבָל זֶה לֹא הוּי רַק חֲסֵרוֹן וְהֵעֵדֵר מִמּוֹן שֶׁבֶא לִידֵי חֲסֵרוֹן וְלִידֵי מֵאֲרָה, וְכֹאשֶׁר יֵרָא מִזֶּה דַעְתּוֹ הוּא שֶׁהוּא מוֹכֵן לוֹה, לֹה בֹא לְדְבַר זֶה, וְגַם דְּבַר זֶה עֵצְמוֹ שֶׁהוּא הַנְּפִילָה אִמְרוּ הַרְאֻשׁוֹנִים שֶׁהִירָאָה מִזֶּה מְבִיא לִידֵי זֶה, כִּי אִם יִקַּח אָדָם לוֹחַ אֶחָד שֶׁל עֵץ וּמְנִיחוֹ עַל הַנְּהַר לְעִבּוֹר עַל הַנְּהַר מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה קְרוֹב הוּא אֶל הַנְּפִילָה כֹּאשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, וְאִם הוּא מוֹנֵחַ עַל הָאָרֶץ לֹא הִיָּה נִשְׁמַט רִגְלָיו מִמֶּנּוּ, וְזֶה בְּשִׁבִיל כִּי הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁמַּחֲשִׁיב עַל הַנְּפִילָה פּוֹעֵל בְּאָדָם, כִּי הַשְּׁכַל הוּא הַפּוֹעֵל הַגְּמוּר, וּמִכֹּחַ דְּבַר זֶה כֹּאשֶׁר הוּא מִתִּירָא שֶׁלֹּא יַעֲנִי, שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה וְהַשְּׁכַל הוּא פּוֹעֵל בְּאָדָם וּמִקְבַּל עֲנִיּוֹת הַבֵּן זֶה.

אפס כִּי לֹא יִהְיֶה בֶּךְ (שם). אִמַּר רַב יְהוּדָה אִמַּר אַבְיוֹן, דְּלֹא הוּי לְמַכְתָּב רַק אִפְסֵי לֹא יִהְיֶה בְּקִרְבֶּךָ אַבְיוֹן הַלְשׁוֹן בֶּךְ ר"ל בֶּךְ בְּעֵצְמָךְ וְלִמְדָךְ הַכְּתוּב כִּי עִיָּקֵר הַאֲבִיוֹן הוּא בֶּךְ וּמִזֶּה לְמַדּוֹ שֶׁלֶךְ קוֹדֵם לְשֶׁל כָּל אָדָם מִדְּאִמֵּר הַכְּתוּב אִפְסֵי כִּי לֹא יִהְיֶה בֶּךְ.

רְבוּ שֶׁלְמַדּוֹ חֲכָמָה, פִּי' (שם). תִּרְ רַבּוֹ שֶׁאִמְרוּ שֶׁלְמַדּוֹ חֲכָמָה הוּא הַתְּלַמּוּד שֶׁהוּא הַחֲכָמָה בְּאִמְתָּה, וּמִשְׁנֵה דְבָרֵי ר"מ, לֹא פּוֹקֵי הַמִּשְׁנָה שְׁאִין הַמִּשְׁנָה רַק לְלַמּוּד הַמִּצְוָה כִּמוֹ שֶׁהִיא וְלַעֲשׂוֹת וְהַבְּדֵל בֵּין דִּין לְדִין, וְלֹא יִדַּע לְמָה זֶה רַק עַל פִּי הַחֲכָמָה וְלִפְיֶכֶךְ קֹאמֵר רַבּוֹ שֶׁלְמַדּוֹ חֲכָמָה שֶׁהוּא הַבְּנֵת הַדְּבַר עַל אִמְתָּתוֹ, וְנִקְרָא בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב וְשִׁמְרָתָם זֶה מִשְׁנָה לְפִי שֶׁהַמִּשְׁנָה שֶׁהוּא צִיּוֹר הַמִּצְוָה בְּלִבְדֵי אֵין צָרִיךְ כָּל כֵּךְ שִׁיחֲכֵם בֵּה, רַק שִׁיזְכֹּר דְּבַר הַמִּצְוִיָּה, וְלִכְךָ נִקְרָא הַמִּשְׁנָה בְּלִשׁוֹן שְׁמִירָה, אֲבָל הַתְּלַמּוּד הוּא נִקְרָא לְמוֹד וְנִקְרָא גַם כֵּן חֲכָמָה.

מדה וְאִינּוּ מִדָּה, פִּי' הוּא מִדָּה שֶׁהִרִי הִיא הַתְּוֹרָה אֲבָל אֵין בֵּה הַבְּנִיּוֹת הַתְּוֹרָה כֹּאשֶׁר רָאוּי לְהַבְּיֵן וְלִפְיֶכֶךְ הוּא מִדָּה וְאִינּוּ מִדָּה אֲבָל הָעוֹסְקִים בְּמִשְׁנָה וְיודְעִים לְהַבְּיֵן אִמְתּוֹת הַמִּצְוָה הִיא מִדָּה וְנוֹטְלִים עָלֶיהָ שֶׁכֵּר אֲבָל בְּתַלְמוּד הִיא הַחֲכָמָה אֵין לֶךְ מִדָּה גְדוּלָּה הַמְּנִי שֶׁהַחֲכָמָה הִיא עַל הַכָּל.

מאי דְּרַשׁ, כִּךְ פִּירוּשׁוֹ (שם). תִּרְ הָעוֹסְקִים בְּמִקְרָא מִדָּה וְאִינּוּ מִדָּה בְּמִשְׁנָה מִדָּה שֶׁאִמְרוּ לְעוֹלָם הוּי רִץ לְמִשְׁנָה וְכוּ' וּמִסִּיק מִפְּנֵי שֶׁשִּׁגְגַת הַתְּלַמּוּד עוֹלָה וְזוֹן וְכֵךְ פִּירוּשׁוֹ, בּוֹדָאֵי אֵין שֶׁכֵּר לְמַעְלָה מִן הָעוֹסֵק בְּתַלְמוּד וּמ"מ הוּי רִץ לְמִשְׁנָה יוֹתֵר מִן הַתְּלַמּוּד מִפְּנֵי כִּי הָעוֹנֵשׁ עַל הַתְּלַמּוּד הוּא יוֹתֵר כִּי שִׁגְגַת תְּלַמּוּד עוֹלָה זְדוֹן כְּדִמְפָרַשׁ אַחֵר כֵּךְ.

אלו ת"ח שֶׁשִּׁגְּגוֹת נַעֲשָׂה לָהֶם כְּזוֹנוֹת, פִּי' כִּי הַת"ח הוּא שְׁכָלִי לִכְךָ נִחְשָׁב הַשׁוֹגֵג אֵלָיו כְּזוֹן לְפִי שֶׁקְרוֹב לְהִיּוֹת מִזִּיד שֶׁאֵלּוֹ שֵׁם אֶל לְבוֹ עַל זֶה כֹּאשֶׁר רָאוּי לֹא הִיָּה טוֹעֵה, וְדוֹמָה לְמִי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וְבִידּוֹ נֵר מֵאִיר וְנִתְקַל

דוֹדָאֵי זֶה אִפְשָׁר לוֹ לְהִיּוֹת נוֹהֵר, אֲבָל ע"ה הוּא דוֹמָה אֶל הָאָדָם הַהוֹלֵךְ בַּחוּשֶׁךְ בְּלֹא נֵר וְנִתְקַל דְּבַר זֶה נִחְשָׁב אֵלָיו שׁוֹגֵג כִּי סְכַלְתוֹ גּוֹרֵם לוֹ עַד שֶׁנִּחְשָׁב שׁוֹגֵג בְּשִׁבִיל סְכַלְתוֹ וְאִפִּילוֹ אִם אֵינּוּ שׁוֹגֵג.

וְהֵינּוּ דַתְנָן הוּי זֶהִיר (שם). וְהֵינּוּ דַתְנָן רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הוּי זֶהִיר בְּתַלְמוּד וְכוּ'. פִּי' כִּי הַתְּלַמּוּד הוּא שְׁכָלִי וְאֵין טְעוֹת וְשׁוֹגֵג בְּשִׁכָּל רַק הַשׁוֹגֵג מִצַּד הַגּוֹף הַחֲמָרִי, בּוֹה שִׁיךְ שׁוֹגֵג, וְכֹאשֶׁר הוּא טוֹעֵה בְּתַלְמוּד שֶׁהוּא שְׁכָלִי אֵין בּוֹה; שׁוֹגֵג רַק זְדוֹן דֹּאֵין בְּשִׁכָּלִי שׁוֹגֵג וְדְבַר זֶה מְבוֹאֵר.

ה עשרה נסים נעשו לאבותינו כו'. ר"ל לטובת אבותינו, ושאר נסים שנעשו שם (עי' יומא כ"א ע"ג) לא חשיב להו תנא מדללא היה בהן טובה רק עדות ששכינה שורה שם ²¹ (תפארת ישראל). וכ' התוס' יום טוב דמדללא כחוצים או רמוזים בתורה (עי' צניהגרא כאן) כהנך דלעיל, להכי אנטריך תנא לפרשן. ועי' במלואים אות ק': לא הפילה אשה כו'. כ' המחזור ויטרי ז"ל, לא הפילה אשה עוצרה מתאות הריח (ול' ספר המוסר), לא היה ערב להן ולא היו מתאות (ו) ואף על גב דאמרינן עיזם

זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: ה עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. לא הפילה אשה מריח בשר הקדש. ולא הסריח בשר הקדש מעולם. ולא נראה זבוב בבית המטבחים. ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים.

דאחא לאחוי דנק זה היה אפילו שלא צנית המקדש כגון צננות, אי נמי צנילה נוצ וגבעון ע"כ, ויש להוסיף משכן צמדנבר ג"כ, עכ"ל ²³ וכ' המדרש דוד ז"ל, וכמו כן מי שיהיה גופו טהור בזה העולם, לא יתליע בשרו בקבר, ע"כ (ועי' רוח חיים): ולא נראה זבוב כו'. כ' המגן אבות ז"ל, מקום היה סמוך למזבח, שמו "צית המטבחים" שהיו בו עשרים וארבע טבעות קבועות בקרקע להכניס שם ראש הצננות צעת השמיטה אחת לכל משמרה מעשרים וארבע משמרות כהונה והיו שם

שצריחו היו מתעטשות מריח פיטום הקטורת (יומא ל"ט ע"ג) ומירושלים ליריחו עשר פרסאות, אפילו הכי לא הפילה אשה, עכ"ל. וכ' המדרש דוד ז"ל, ולמדנו מזה שעבודת ה' יתעלה לא יבוא ממנה נזק, עכ"ל ²² (ועי' רוח חיים): ולא הסריח כו'. כ' התוס' יו"ט ז"ל, כשלא היה צו פנאי להקטיר צלילה כל האצרים שנחשבו מצערב מעלין אותן בראשו של מזבח ועומדים שם ב' ימים או ג' עד שיהיו פנוים להקטירן שאין לינה פוסלת בהן בראשו של מזבח, ונעשה בהן נס ולא היו מסריחין כל זמן עכבתן, רש"י. והא דתנן הכא "מעולם" כתב במד"ש שאפשר

גם כן שמונה ננסין הם עמודים קצרים וזבל אחד יש אונקלי של צרזל כמין ו"ו שבו תולין את הבשר צעעת הפשט, והיו שם ח' שולחנות של שיש לרחוץ שם הקרצים כמו שנזכר במסכת מדות ובששי משקלים (הלכה ד'), והיה נס גדול שלא נראה שם זבוב, והיה נס שאפילו צבצר שאינו מסריח מתכנסים עליו וצובים וזה הנס היה מפני קדושת המקדש וקדושת הקדשים, עכ"ל ²⁴: ולא אירע קרי לכה"ג ביוה"כ. כ' התוס' יו"ט ז"ל, יש שהקשה ולמה יארע לו קרי אחר שהיה מזרזין אותו כל צענת הימים והוא צטברה כל היום ההוא וזקני העם כל הלילה

תוספת אור

של "מדבר" סתמא, כי אז כמעט כבר פסקה ישיבתם צמדבר כאמור, משא"כ צראשונים שאירעו צמדבר ממש, עכ"ל. (ו"ו"ל המאירי, ולא נמנה בזה המנין מחלוקת קרת, שלא היה לכלל האבות אלא למשפחה מיוחדת, וכבר נמלא צמחוב צמקומות אחרים חלונות אחרות אבל הם מאותם שנזכרו כאן, עכ"ל. ברם אין זה מתרץ כל המקומות שהביא היעב"ץ דצמדבר להמעייין).
21. הא דלא נראה זבוב צנית המטבחים היה כדי שלא יטערו הכהנים המתעסקים שם. ולא אירע קרי כו', שלא לביישו (דעי"ו נפסל לעבודה ציו"כ). ולא כבו גשמים כו', שאילו כן לא היו יכולין להקטיר אימורי חטאת ואשם ולא היה מותר הבשר לאכילה לכהנים (פסחים נ"ט ע"ג). ולא נלחה הרוח כו', שלא דחק הרוח לעשן למטה (עי' יומא כ"א ע"ג) שלא יטערו הכהנים העוצדים בהעשן (שם).

22. עי' תויר"ט מש"כ צסס רש"י וכן הוא צרש"י שלפנינו צס"ס ויילנא. ועי' תוס' חדשים צמטיות ויילנא, וצספר תוספות יום הכפורים (לצעל כפות חמרים) מס' יומא דף פ"ג ד"ה עוצרה, ובכסא רחמים כולם כחצו לפי דרכם ישוצים ואכמ"ל בזה. ורזוניו רק להביא דברי הזרוע ימין על אמיחת דברי רש"י על מס' אבות וז"ל, וצספר עץ אבות כו' הסכים שהוא שבוש והפירוש הזה אינו לרש"י כו' ושרי ליה מאריה דהפירוש ודאי מרש"י כמו שהוזכר צימי הגדולים מרן והאר"י ז"ל, וסיעתם שכן הרצ החסיד מהר"ש אוזיד (מד"ט) שהיה מגורי האר"י ז"ל העמידו לימין פירושו וכן התוס' צפי' החומש פ' מקץ והטור צאו"ח סי' רמ"ג מזכירין אותו צסס פרש"י וכמש"כ צקונטרס שם הגדולים חלק ב' ושאר דוכתי, עכ"ל.
23. וכ' המהרש"א צמס' יומא (כ"א ע"א) דכיון דזה מכלל נפי "צית המקדש" קחשיב להו גם שהיה צצר קדש כגון קדשים קלים נאלכין צכל העיר אפשר שלא היו נסים אלו אלא צקדשי קדשים או גם צקדשי קלים וצמקדש, עכ"ל.

24. וכ' צספר רוח חיים ז"ל, ע"ד הרמז כווננו למאחז"ל (צרכות ס"א ע"א) יצר הרע דומה לצבוב, ואינו יכול להתקרב לקדושה וכמ"ס צבלישע (צרכות י" ע"ג) "איש קדוש" שלא ראחה צבוב עובר על שולחנו. וע"ד מליצה כו' כי הנה צצרכות (שם) אמרו יצה"ר דומה לצבוב ויושב צין שני מפתחי הלב, כי אמנם היצה"ר לפעמים אינו שומר מקומו צחלל השמאלי אלא לפעמים הוא מצדד לצד ימין היינו שמראה העין למצוה קצת והיינו צין שני מפתחי הלב, כי צראות היצה"ר כי לא יכול לו לאדם להסיתו צעון נגלה, הוא מפתה אותו צדרך מצוה כו' כו' והרבה צני אדם צבאים צנצבי המצוכות צענינים כאלה כי היצר הרע שופטן ומראה להם היתר לאיסור ומיישר תועבה ואת הישרה יעקש, אך אמנם צזאת יצחק, אם הדבר שרונה האדם לעשות אין צו הנאות תענוג ולא צבוד ונראה לו שהוא מצוה, ידע שהאמת כן הוא ולא מפייתו היצר. ולזה אמרו כאן כי צית המטבחים צצבהמ"ק הוא שורש העבודה שאין שם שום תענוג וכבוד ונראה צציוון ועושה רק לצורך קרבן כאשר צווהו ה' ויעשוהו משרתי עליון כהני ה' המשוחים וצעבודה כזו לא נראה שליטת הצבוב וכנ"ל עכ"ל הנריך לנו יעוש"ה.

תכבה" 26 (רבינו יצחק): **ולא נצחה הרוח את עמוד העשן**. כ' המגן אבות ז"ל, לא גברה הרוח ואפילו רוח סערה שהיא מנייה לנצח העמוד של עשן שלא יהא מתמר ועולה כתמרות עשן צדקל ובעמוד, זה היה נס גדול מפני קדושת הקרבנות, שאף על פי **ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה**. שהעורה היטה רחבה הרבה **ולא נצחה הרוח את עמוד העשן**. ולא אמות אורך על מאה ושלשים וחמש כמו שזכר במסכת מדות... רוח סוער מסער לא חנלח העמוד, וזה נס גדול היה, ואע"פ שהקטרת היטה מתמרת ועולה, לא נחשב נס מפני שהיו נותנין זה עשב הנקרא "מעלה עשן" כמו שזכר בכריתות פרק ראשון כו' ועוד שהיטה צפנים במקום מכוסה ולא היה העמוד גדול אצל צמזח החילון נחשב נס גדול כו', עכ"ל יעו"ש. וכ' הכסא רחמים בשם המדרש שמואל ז"ל, הודיענו כי הנה הרוח הוא דבר חזק מפרק הרים ומשבר סלעים והעשן הוא חלש שבחלשים ואין צו ממש ועכ"ז לא נלחה הרוח את עמוד העשן מפני שהיה קודש, א"כ האדם שיקדש עצמו בתורה ובמצוות אף אם יהיה היותר חלש יאמר גבור אני, ואפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות צו אין מזיזין אותן ממקומן, ואין גבור שיכול לעמוד כנגדו כו', עכ"ל 27: **ולא נצחה הרוח כו'**. כ' רבינו בחיי ז"ל, כלומר שמתנחנו להיותו נוטה לכאן ולכאן אלא היה עולה דרך ישרה. ועשן זה עשן של הדיוט היה, שהרי אש של גבוה שהיטה יורדת מן השמים לא היה לה עשן וכמו שזכרו במסכת יומא (כ"א ע"ב), וכבר כתבתי זה מצואר בפירוש התורה בסדר לו את אהרן (ו' כ"א) ושם ביארתי בארוכה י"ח נסים נעשו במקדש, עשרה שנסנו כאן, ושמונה שהזכירם במסכת יומא וצאח מקומות מפוזרים 28. ואע"פ שהנסים התמידיים שהיו במקדש היו יותר מי"ח

לא יחסו מלורזו, והתשובה, כי יצר הטוב ויצר הרע מתקוטטים זה עם זה כשני אויבים, וכשאחד מהן קרוב להיות מנוצח יתחזק על עמדו בראותו כי כלתה אליו הרעה והרבה מן האנשים צעת פטירתן יתחזקו וידברו דברים טובים כאילו הם בריאים, ולזה היה קרוב מאוד להיות הכהן צעל קרי, כ"כ במד"ש בשם החסיד ז"ל, עכ"ל. ומלאתי בפירושי ר"א פריצול ז"ל, הדבר הזה (שלא יארע קרי) מצואר היטב צמק' יומא (י"ח ע"א) מה שספרו רז"ל מסדור המאכלות שהיה מנהג להאכילו ולהבריחו מן הטומאה, והיו מאכילין אותו דברים ממוצעים, ממוציגים, ומונעין ממנו הדברים החמים, אשר הם סבת הטומאה, וגם ספורים אחרים למנעו מזה, ולהיות כי לפעמים הדמיון יפעל צאדם, ואף בלא סבה גשמית, כי מפחדו של כהן גדול לקרי היה צאולי יכול שיקרהו מקרה הקרי, כמשפט החוטאים בדמיון שיקרהו מה שייראה ממנו, על כן ספר זה התנא כי דרך נס לא קרה קרי לכהן גדול, עכ"ל 25: **ולא אירע קרי כו'**. כ' מילי דאבות ז"ל, שלא יעכזנו מעבוד העבודה, ואמנם טומאה אחרת כבר תקרה לו, כגון יוסף בן אלס שנתזה לינורא של הגמון על צגדו כדאיחא צפ"ק דיומא (י"ב ע"ב) אצל טומאה זו אינה מגונה כקרי היוצא מגופו. ואע"פ שלא אירע קרי לכהן גדול, היו מזמינים סגן תחתיו לשתי קיבות, אחת, מפני טומאה אחרת. שנית, כי גם על הטומאה של קרי אין סומכין על הנס (עי' ירושלמי יומא פ"א ה"ד ובקרבן עדה שם ובמגן אבות וספורנו כאן) עכ"ל: **ולא כבו גשמים כו'**. עי' תויו"ט ותורע"א כאן. אע"פ שהמוצח היה באמצע העזרה, מגולה לאויר השמים, לא היו מכבין הגשמים האש, לקיים מה שנאמר (ויקרא, ו' ו') "ואש תמיד תוקד על המוצח לא

[16/08/2018]

תוספת אור

25. וכ' המו"ל של ספר הג"ל, דכעין זה מוסרים בשם הרבי מקוצק על מאמרם (כחצות מ"ז ע"א) אל יהרהר אדם ציוס ויצוא לידי טומאה צלילה, שלא יהרהר על "שמא יבא". וכ' המהר"ל מפראג על דברי הגמ' (ב"מ ל"ג ע"א) אר"י א"ר כל המקיים בעצמו, סוף בא לידי כך, דכל מי שהוא מחיירא מן הדבר בא לאותו דבר... וגם דבר זה, שהוא הנפילה, אמרו הראשונים, שהיראה מזה מביא לידי זה, כי אם יקח אדם לוח אחד של עץ ומניח על הנהר לעבור על הנהר מן הקצה אל הקצה, קרוב הוא אל הנפילה, כאשר עובר עליו, ואם הוא מונח על הארץ לא היה נשטט רגליו ממנו וזה צביל כי המחשבה שמחשיב על הנפילה פועל צאדם, עכ"ל. ועי' לח"ש עוד ישוב לקושיית תויו"ט.
26. וכ' המדרש דוד ז"ל, החמישי הוא, שאם ירד מטר שוטף על אש המערכה לא היטה מכבה אותה עם שהאש והמים שני הפכיים, עשו שלום ביניהם ועשו רצון השי"ת התחשבות ליראת הכבוד למקדש ולהבורא ית'. צביל זה ראוי על האדם שיעשה רצון הבורא יתצדק, עכ"ל (עי' מדרש שמואל).
27. וקרוב לזה כ' הרוח חיים ז"ל, ולא כבו הגשמים כו', אם כי לא יפלא מה' לצלתי המטיר על מקום המקדש והמוצח, רק להראות לנו כי האדם הקבוע בעבודה לא ישוב מפני כל, ועם כל הסבות שיפריעו אותו עכ"ז יעמוד על עמדו, וכן היה האש יוקד תמיד על המוצח ולא כבוהו כל גשמים שירדו עליו. והנה טענות רוב העולם צומניו שאינם יכולים לעסוק בתורה מחמת הדאגה וטרדת הפרנסה, לז"א שהוא טעות גמור רק שיהיה בטוח בה' ויהיה יכול לעסוק בתורה, וז"ש "שלא כבו הגשמים" כי גשמים רומזו לפרנסה שלא יהיה לך מזה ח"ו שום ציטול וכיבוי לעסק התורה שנקרא "אש", כמ"ש "הלא כה דברי כאש", וכן ולא נלחה הרוח את עמוד העשן, כ"א ילמוד האדם בקביעות בודאי לא ייעיל נגדו שום תחבולות היצר שנקרא רוח הטומאה לצטלו מקביעות למודו, כמו שלא נלחה הרוח את עמוד העשן שהיטה מתמר ועולה, כן יהיה לדיק כתמר, עכ"ל.
28. ז"ל רבינו בחיי (ויקרא, ו' כ"א), כלים של חרס שנתבשל בהן חטאת והיו החרסים נצלעים בקרקע, מוצח העולה אשר עליו